

piros vériér, / Purgatóróomba való lelkeknek / Kiszabadulásáér. / Szabadítsd ki őket / Az én imádságom által, Amen!"

A könyv végén található részletes bibliográfia és jegyzetek segítségével bővebben ismerkedhet az elmélyülni kívánó olvasó a néphitkutatás egyes részterületeivel. A kötetet 61 fekete-fehér és 16 színes illusztráció gazdagítja.

M. G.

Mécs László: *Üzenet. Válogatott versek.* Szent István Társulat. Budapest, 1982. 331 o.

Szenyay András pannonhalmi bencés főapát megbízásából válogatta ki Fényi Ottó és Korzenszky Richárd Mécs László verseinek „Üzenet”-ét honfitársainak, hívó testvéreinek, minden embertestvéreinek. A válogatott versek nem fogják át Mécs egész életművét, de ízelítőt és emlékeztetőt adnak a nagy katolikus papköltő témáiból, gondolataiból. A válogatók Mécs Meteor című versét tették a kötet első helyére, hogy ezzel adják meg önvallomásának alap gondolatát: „Egy ismeretlen, ősi fényű / örök titokról elszakadtan / küldöncnek jöttem, s eltűnök majd, / ha üzenetem általadtam.” Mécs maga a „Hajnali Harangszó”-val nyitotta meg Összes verseinek kötetét 1941-ben. Első költői élménye pápi és apostoli élmény is, nem önmagának, hanem küldetésének megnyilatkozása; a küldönc lényege a funkcióban van. „Kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.” Élménye mélyről jön: „az Ember: sárkány-magból sarjadt fattya véres rögnek / elfeledte, hogy az arca régen Krisztus arca volt.” Az itt felfedett feszültség van ott Mécs minden versében élete folyamán. Tanár, hideg eszmék csúcsein üldögélő tudós s a problémátlan, kékes égbolt íve alatt mindent derűsen látó ember akart lenni, — „de kortárs lettem: fergeteges idők sötét sodrában búskomor ég alatt, midőn . . . mindenek belepett az árvíz. A milliókkal úsztam a vad vizen, szívem szivacsként szívta a szenvedést, mázsásra nőtt, aránytalanná.” (Üzenet Milói Vénusznek) Igaz, hogy Mécs küldönc, nagyon is öntudatos, prófétaí küldetéssel, de ugyanakkor kortárs is, korának minden hibájával és erényével. Ezt komolyan figyelembe véve több emberi megértéssel fogalmaznánk meg Rónay László jellemzését a verseskötet végén. Mindenesetre nem akadályozta meg Mécset sem a távolság, sem a magány abban, hogy találó diagnózist adjon, és imádkozzék a „nagy Lunatikusért”.

Hálásak vagyunk a Szent István Társulatnak, hogy ezzel a kötettel megmentette a harmincas és negyvenes évek ünnepektől katolikus papköltőjének nevét és művét az elfeledéstől. „A királyfi három bánata” a világirodalom elévülhetetlenül szép verse marad az édesanyáról. A „Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a föld” nemcsak az érettségi tablóknak jelmondata volt, hanem fel-felkonduló hajnali harangszó lesz mindig az életbe induló ifjúság, a lelkes pedagógusok és a béke megvalósításán dolgozó igazak lelkében. Épp ezért méltán lehet büszke erre a verseskötetre a magyar katolicizmus.

Németh József

Dr. Erdőssy Béla: *Korunk magyar egyházművészei.* Katolikus Emléktár, Budapest 1981, 64 o., 230 kép, 34 × 24,5 cm.

Európa múkincsekben dúskáló országait járva nem csoda, ha olykor elfogja a magyart az irigység vagy a csökkentéértékűség tudata. A „régí dicsőséget” nálunk inkább csak romok és töredékek hirdetik, mindenesetre azért egyre ismertebbek lesznek ezek világszerte. A szakirodalom nem keslekedik a magyar értékek publikálásával, és megfelelő visszhangra is talál. A modern magyar egyházművészet alkotásai viszont még mindig mostohán várnak bemutatásukra. Pedig az ország nagyságához s egyházi lehetőségeihez mérten azok sem maradnak el a többi nemzet termékei mellett. Nagy meglepetésként hatott például egy cikk a modern magyar templomépítészetéről a tekintélyes német szakfolyóiratban: Magyar Zoltán, *Moderne Kirchen in Ungarn* (Das Mün-

ster 32, 1979. 199—205), vagy a Vatikáni Grották Magyarok Nagyasszonya kápolnájának dűsgazdag kiképzése (1980). A magyar ötvösök 1979-es mainzi bemutatkozásától (Das Münster 32, 1979. 341) eltekintve azonban csupán egyetlen átfogó kiállítást rendeztek eddig a mai magyar templomi művészetről 1941 óta: Róma — Budapest 1969.

Ezért jelent örvendetes úttörést — ha csak magyar nyelven is — Erdőssy Béla albumformájú, ízléssel megszerkesztett füzeté. Egy élet tanulmányainak, gondos gyűjtögetésének, a „tündöklő igazság” rajongó szolgálatának kivonataként nyújthatta csak itt. „Szerény vázlatnak” jelölt színes kaleidoszkópjába bámulatosan sokat belesűrített szerzője a Magyarországon sem tétlen XX. század vallásos művészetéről.

Bevezetőben próbál fogalmakat tisztázni (mi a művészet, a giccs, a vallásos — és az egyházművészet), vitázik, apologizál, rengeteg adatot rejtett beszámolóiba, mentett át a feledés elől. Legyen szabad itt a történeti hűség kedvéért megjegyezni: egy magyar kápolna kérésének ötletét a Vatikáni Grottákban e sorok írója vetette fel először Bécsben az 1970. márc. 10/11-i lelkipásztori konferencián, majd az ausztriai Szt. István Jubileumi Bizottság alakuló ülésén Eisenstadtban 1971. dec. 29/30-án, mint a szellemi-kulturális tervek referense. A javaslatot a Bizottság László püspök úr elnöklésével, Ádám főlelkésszel és Magyary prelátussal az élen lelkesen pártfogolta (vö. 58. o.).

Hol műfajok, hol irányok, stílusok, iskolák, feladatkörök vagy kiállítások szerint csoportosított seregszemléjéből aligha hagyhatott ki érdemesebb művészt Erdőssy. Frappánsan jellemzi őket, — némelyiknek fényképét is hozza —, találó tömörséggel írja le, minősíti műveiket. Így oldja fel elevenen az igazában katalógusszerű felsorolást. Mindig kiérződik mondanivalójából, hogy a műértő nemcsak a maga gyönyörűségére lelkesedik, hanem a lelkipásztor odaadásával igyekszik szemet nyitogatni, megláttatni. Felfedező útra vezet a hívőt — sokszor a megszokástól észre sem vett saját templomának megismerésére. Beszámol a legújabb kutatásokról, régészeti, műemlékmentő és restauráló munkálatokról, hasznos javaslatokat, praktikus tanácsokat ad művészeknek, mecénásoknak, papnak, hívőnek egyaránt. Hogy kicsit rendszertelen, olykor szubjektív, néha ismétél, máskor túl messzire kalandozik eszmeftuttatása, talán éppúgy megbocsátható, mint a festő előre felvázolt skiccének fogyatékoságai. A vázlat gyakran többet árul el az élmény inspirációjából s hatásosabb, mint az akadémikus tökéletességgel megszerkesztett, aprólékos, részletelig menőn kidolgozott kész festmény.

Reméljük, hogy egy nagyobb szabású kötet, bőségesen illusztrálva, ahol a jó felvételek megfelelő nagytításban és papíron jobban érvényesülnek, nem túlsokáig várat magára!

Lapzártakor érkezett értesülés szerint a mű második kiadása készül: közben előkerült képek, vallásos témájú bélyegek és a görögkatolikus ikonográfia közlésével.

Vongrey Félix

Két új magyar imakönyv.

Csepány László—Keszthelyi Ferenc—Szabó Géza: Párbeszéd Istennel. Imakönyv katolikus híveknek. Ecclesia, Budapest 1982, 638 o.

Hetényi Varga Károly: Beszélgetés a Mesterrel. Imák és elmélkedések. Szent István Társulat, Budapest 1982, 511 o.

Csaknem egyidejűleg kapott a magyar hívőközösség két imakönyvet. A felnöttek imakönyve első részének („Atyánkhöz szólunk — Imádságok”) záró soraiban megtalálhatjuk az egész kiadvány célját: Segíteni a híveket az örökkévalóság felé, ugyanakkor arra indítani, hogy általuk, életük és imádságuk által is „szébb legyen a föld, az új emberi család közösségének otthona” (131). A második rész az egyházi év jeles ünnepeire kíséri el a hívőt, és megemlékezik az ismertebb szentekről. A harmadik a szentégeket tárgyalja. A negyedik pedig kb. 200 ének szövegét hozza a Szent Vagy Uramból.